

níka žalované, t. j. od Karla R-a. Dle vlastního žalobcova přednesu tento názor není správným. Odevzdání sporných věcí nastalo prý prohlášením ve smyslu Šu 428 obč. zák. Předem prý prohlásil Karel R. ve smyslu první věty tohoto Šu, že budoucně bude detentorem sporných věcí jménem firmy Karel R. a spol. a později dle smíru ze dne 16. a 21. března 1921 stal se prý žalobce na základě prohlášení téhož Karla R-a držitelem sporných věcí z důvodu svého vlastnictví. Uváží-li se, že dle čl. 85 obch. zák. veřejná obchodní společnost vzhází tím, že několik osob provozuje obchod pod společnou firmou, že tedy taková společnost není právníckou osobou, již dlužno rozeznávat od společníků, dále, že jedinými společníky firmy Karel R. a spol. byli žalobce a Karel R., který umožnil svými prohlášeními, že žalobce se stal vlastníkem sporných svršků, nelze souhlasit s dovolatelem v tom, že tento nabyl vlastnického práva ke sporným věcem od osoby zcela různé od dlužníka žalované.

Čís. 2479.

Byli-li deputátníci najímáni vždy na dobu od 1. ledna do 31. prosince, jest též předem na ten který rok přidělený deputát počítati dle těchto časových hranic, nikoliv za dobu od sklizně do sklizně.

(Rozh. ze dne 10. dubna 1923, Rv I 1097/22.)

Žalobce Josef D. jako nájemce dvoru v Ch. a deputátníci, ve dvoře tom pracující, mezi nimiž i žalovaný Karel T., podrobili se kolektivní smlouvě ze dne 19. června 1920 s některými vzájemnou dohodou smlouvenými změnami. Dle kolektivní smlouvy příslušelo ženatému deputátníku kromě mzdy na naturálních požitcích: g) měsíčně předem 140 kg brambor. Dle dohody mezi zaměstnavatelem a deputátníky lze místo zemáků přidělit 20 arů půdy na 12 měsíčních období. Vyžaduje-li pole hnojení dle oburového plánu, jest zaměstnavatel povinen dodat hnůj a potah. Odejde-li deputátník před sklizní zemáků, má nárok na zemáky, nebo relutum v maximální ceně za tolik měsíců, po kolik nebral si deputátu. Odchází-li po sklizni, musí zaměstnavateli zanechat nebo v maximální ceně zaplatit tolik zemáku, kolik činil by sypaný deputát na zbytek období, na který byl pozemek přidělen. Karel T. vystoupil ze služby u Josefa D-a koncem ledna 1922 a měl od Josefa D-a v roce 1921 přiděleno 20 arů půdy pro brambory, jež také na podzim 1921 sklídl. Žalobu Josefa D-a na vrácení 1120 kg brambor ze sklizně 1921 procesní soud první stolice zamítl, vyhověl však žalobě Karla T-a, pokud se domáhal na Josefu D-ovi 140 kg bramborů. O d v o l a c í s o u d vyhověl žalobě Josefa D-a a zamítl žalobu Karla T-a. D ů v o d y: Pro výklad vůle stran je rozhodným v první řadě obsah, znění a účel kolektivní smlouvy ze dne 19. června 1920 a nikoliv, jak první soudce učinil, hospodářské zvyklosti na statku Ch. a nad to ještě z doby před platností kolektivní smlouvy ze dne 19. června 1920, ježto na zvyklosti může dle Šu 10 obč. zák. jen tehdy býti vzat zřetel, pokud se jich zákon sám, jako na příklad v Šu 389, 390, 501, 549 obč. zák. a 560 čís. 2 c. ř. s. dovolává. Z nesporného obsahu kolektivní smlouvy je zřejmo, že mezníkem, od kterého se počítá 12měsíční období, na které je pozemek depu-

tátníkovi přidělen, je sklizeň zemáků a nikoliv Nový rok, jak mylně první soudce za to má, ježto dle sklizně se řídí ve smyslu kolektivní smlouvy nárok (povinnost) deputátníka na brambory (vrácení jich) zaměstnavateli. Ježto v tomto případě, jak souhlasným udáním stran prokázáno, žalovaný Karel T. vystoupil ze služby u žalobce Josefa D-a koncem ledna 1922 a měl od něho přiděleno v roce 1921 20 arů půdy pro brambory a je také na podzim roku 1921 sklídl, jest žalovaný Karel T. povinen, ježto vystoupil po sklizni bramborů, ve smyslu kolektivní smlouvy žalobci Josefu D-ovi vrátiti tolik zemáků, kolik by činil sypaný deputát na zbytek období, tedy za čas od 1. února do 30. září, tedy za 8 měsíců. A poněvadž sypaný deputát zemáků dle kolektivní smlouvy činí měsíčně 140 kg, tedy za 8 měsíců celkem zažalované množství 1.120 kg. Za tohoto stavu nemá naopak žalovaný Karel T. proti Josefu D-ovi nároku na brambory, ježto deputát bramborů přebíral o 1.120 kg, a na půdu 20 arů mu byla přidělena na období od 1. října 1921 do 30. září 1922 a nikoliv, jak mylně první soudce za to má, od 1. ledna 1921 do 31. prosince 1921.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Dovolání přiznati jest oprávnění z uplatňovaného dovolacího důvodu §u 503 čís. 4 c. ř. s., neboť nelze souhlasiti s právním názorem soudu odvolacího, který, nepřihlížeje ku zjištěnému skutkovému stavu, jedine na základě příslušného odstavce kolektivní smlouvy usuzuje, že mezníkem pro 12měsíční (služební) období jest sklizeň bramborů v ten způsob, že sklizeň ta platiti má za celoroční dávku danou předem na období od této sklizně do sklizně příští. Kolektivní smlouva sama o sobě nepodává rozřešení otázky, na které období započítati jest tuto sklizeň. Smlouva tato stanoví zásadně, že deputátník má obdržeti 140 kg brambor předem. Tato dávka může dle dohody stran místo každoměsíčního vybývání (sypaný deputát) plněna býti v ten způsob, že se deputátníku přidělí 20 arů půdy k osázení brambor, což je tedy jen jiným způsobem vybývání dávky. Ve sklizni brambor z přidělené plochy, jež se přibližně rovná celoročnímu deputátu po 140 kg měsíčně, má se dostati deputátníku najednou deputát za celoroční služební období a z té příčiny stanoví se v příslušném odstavci, co deputátníku jako podíl přísluší, vystoupí-li ze služby před odsloužením celého roku před sklizní, a co vracetí má z přijaté sklizně, vystoupí-li před rokem po sklizni. Odslouží-li celý rok, přísluší mu celá sklizeň, jinak jenom tolik, kolik dle odsloužené doby na něho připadá. Z ustanovení, co deputátníku přísluší, vystoupí-li před sklizní ze služby, vyplývá důsledně nesprávnost názoru odvolacího soudu, neboť ustanovení to nemělo by smyslu, kdyby sklizeň měla býti počítána jako deputát příslušející teprve od sklizně do příští sklizně. Naproti tomu řešil soud první stolice otázku tu zcela případně, uznáv, přihlížeje ku svým skutkovým zjištěním, že Karlu T-ovi, jenž, zjištěně, sloužil na dvoře nyní Josefem D-em pachtovaném od 1. dubna 1916 do konce ledna 1922, započísti jest sklizeň brambor v roce 1921, přijatou jako celoroční deputát na kalendářní rok 1921. Soud tento poukazuje k tomu, že za pachtýře Vojtěcha R-a, za něhož Karel T. vstou-

pil do služby na onom dvoře, bylo zavedeno najímání deputátníky od 1. ledna do 31. prosince každého roku do služby. Poskytoval-li Vojtěch R. deputátníkům mimo ostatní na dotýčný rok vypočtené služební požitky i půdu pro osázení brambor, aby jim tím způsobem zajistil i deputát na bramborech, dlužno z okolnosti té dle §u 914 obč. zák. právem usuzovati, že sklizeň brambor z vyhrazené pozemkové plochy byla myšlena jako služební požitek deputátníkův za ten kalendářní rok, na který smlouva služební s ním ujednána byla, čemuž na doklad soud první stolice právem dále uvádí, že Vojtěch R. deputátníkům, kteří koncem roku ze služby odcházeli, brambory z přijaté sklizně ponechával. Na zvyklost tuto odvolává se soud první stolice právem jako pomůcku k výkladu smlouvy (§ 914 obč. zák.). Na správnosti úsudku toho nemění ničeho, že Karel T. v roce 1916 byl ve službě teprve od 1. dubna, tudíž ne celý rok; v tomto roce byla mu sklizeň bramborů poskytnuta jako deputát právě také jen za tento, byť ne zcela odsloužený rok. Ježto pak dle zjištění první stolice přejímali nástupci R-ovi deputátníky jeden od druhého za týchž podmínek a zejména ani Ladislav Š. ani Josef D. s Karlem T-em neučinili nijaké od dřívějšího způsobu odchylné úmluvy o tom, že by se bramborová dávka ze sklizně měla jinak započítávati a ježto ani podrobením se kolektivní smlouvě v té příčině změna nenastala, dlužno uznati způsob, jak soud první stolice otázku tuto rozřešil, za oprávněný.

Čís. 2480.

Bylo-li smluveno zaplacení kupní ceny při obdržení účtu, nemůže je kupitel odpíráti poukazem k tomu, že zboží nebylo ihned s účtem zasláno, nanejvýš prohlásil-li před tím, že zboží nepřijme.

(Rozh. ze dne 10. dubna 1923, Rv I 1114/22.)

Žalobě o zaplacení kupní ceny bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem mimo jiné z těchto

důvodů:

Výtka vadného právního posouzení je neopodstatněna. Nižšími soudy bylo zjištěno, že v prosinci 1920 byla mezi stranami ujednána tržová smlouva ohledně 1000 m prostěradlového plátna po 42 Kč 50 h 1 m. Dále bylo zjištěno, že zaplacení bylo smluvěno při obdržení účtu a že tato úmluva později změněna nebyla. Zjištěno bylo také, že k zrušení smlouvy pro nesouhlas žalobkyně nedošlo. Konečně zjištěno, že žalovaná obdržela účet na zbytek zboží k 1. březnu 1921. Z toho plyne a oba nižší soudy právem uznaly, že jest na žalované, by, obdrževši účet, ve smyslu smlouvy kupní cenu za 659 m, které žalobkyně je ochotna dodati, tudíž 28.007 Kč 50 h s příslušenstvím zaplatila (§ 1052, 1062 obč. zák. a čl. 342 obch. zák.). Této povinnosti nesprouštuje žalovanou okolnost, že jí zboží nebylo hned s účtem odesláno a že prý žalobkyně neměla zboží ani pohotově a k odeslání připraveno. Ježto žalovaná ještě před odesláním zboží dopisem ze dne 22. února 1921 oznámila žalobkyni, že od smlouvy odstupuje a zboží nepřijme, nebylo by se srovnávalo s péčí řádného obchodníka (čl. 343 obch. zák.), kdyby